

N.F.S. Grundtvig “[Tale ved åbningen af Marielyst Højskole 3. maj 1871]”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.11, november 2017

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1871 (SJ: 1460)

Teksten er etableret af Henrik Yde

Punktkommentarer og tekstredigering er skrevet af Henrik Yde, redigeret af Klaus Nielsen, Steen Tullberg og Kirsten Vad

Indledning er skrevet af Henrik Yde, redigeret af Klaus Nielsen og Steen Tullberg og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.theol. K.E. Bugge

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:73]

Kvindelig Oplysning paa en Sommer-Skole, det er jo Tanken, hvorom Talen her maa dreie sig, og vi maa alle føle, at Kvinde og Sommer ligesom Hjerte og Varme ligger hinanden saa nær, at hvor det ene findes, kan det andet ikke være langt borte, men derfor er det saa langt fra, det skulde være alle vitterligt, hvilken Sammenhæng der virkelig er mellem kvindelig Oplysning og Sommer-Skole, at det meget mere vil findes de Fleste aldeles ubekjendt, og skjøndt der hører meget mere end et lille Ord i Forbigaaende til at klare Forholdet, kan og skal dog Lyset gjennem et saadant glimte derover, da kvindelig Oplysning netop ved Mørke derover har faaet et saa daarligt Lov i Verden, som vi sagtens alle veed, den har. Jeg vil ikke tale om, hvor man ved Oplysning forstaaer Vantro, man der, selv naar man roser den hos Manden, sædvanlig dadler den hos Kvinden, fordi den fordærver hendes Hjerte, ikke heller om den Oplysning, der bestaaer i megen Læsning og Forgudelse af de døde Sprog, som man kalder en Prydelse for Manden, men en Skamplet for Kvinden, som derved bliver upassende til sin Bestemmelse og Stilling i Samfundet, thi det er kun Blindhed, der hindrer fra at see, at den Slags Oplysning er ligesaa skadelig for Manden som for Kvinden.

Nei, jeg mener Folkets Tanke om Oplysning af det Mørke, der

hviler over de menneskelige Forhold til det Aandelige og da især til det Djævelske; thi det veed vi vel alle, at hvad man tog saa læmpelig paa som Mandens Oplærelse i den sorte Skole, det fordømte man hos Kvinden, som havde lært at hexe og red Voldborg-Nat til Troms Kirke eller St. Hans-Nat til Bloksbjerg, for at dandse med den Lede selv. Dette er vel Noget, som man siger, er tilstrækkelig gjendrevet derved, at man har beviist, at der hverken er eller har nogen Tid levet enten Mænd eller Kvinder, som i en sort Skole lærte meer end deres Fadervor, men det kommer jo slet ikke Sagen ved, der kun er den, om den samme Oplysning, man roser hos Mænd, skal lastes hos Kvinder, og hvad Grunden kan være til, al det er skeet og skeer endnu daglig.

Den stærkeste Grund maa nu vel ligge i Mandens Storagtighed, der vil have Oplysningen for sig selv, men det kunde dog aldrig blevet saa almindeligt, naar der ikke havde ligget noget Sandt til Grund, og det er, at ikke enhver Oplysning, der kan findes priselig og gavnlig, kan være det hos Kvinden, hvis gavnlige og priselige Oplysning altid maa være hjertelig og virksom. Oplysning i sig selv er nemlig hverken god eller ond, men brugelig til begge Sider og kun priselig, naar den bruges til at fremme det Gode og hindre det Onde [...].